

Рафиг Зусифович
ГУРДУМ - ГУВАМ

Рафиг Зусифовичу
ЎРДУМ - ЎВАМ

КӨНЧЛИК
БАКЫ-1983

Аз2
J93

Јусифоғлу Рафиг

J93 Јурдум-Јувам. Кәнчлик, Б. 1983—72 сәһ

Рафиг Јусифоғлунун бу китабына Вәтән тәбиәтинин кезәлликләринә, гуруб-јарадан әмәк адамларына, ушағларын арзу вә дүшүнчәләринә һәср олунмуш мағаллы ше'рләр топланмышдыр.

J $\frac{70802}{M653(12)-83}$ 58—83 4803016200 Аз2

© Кәнчлик—1983.

Күл ачыб јурдумун дүзләри,
Бахырам, севинир көзләрим..

АЗӘРБАЈЧАН ТОРПАҒЫ

Бағлара бах, бағлара
Мејвәләри дәјибдир.
Кәлин дәрәк онлары,
Будағлары әјибдир.

Дағлара бах, дағлара,
Гојну сәрвәтлә долу.
Зирвәјәчән учалдыб
Икид оғулар јолу.

Тарлаја бах, тарлаја
Бәрәкәти бол олсун.
Гој бункерләр бошалсын,
Елин анбары долсун.

Чајлара бах, чајлара
Чох буланыб, дурулуб.
Одун гәними су да
Ишыг олуб, нур олуб.

Мешәјә бах, мешәјә
Ағачы вар нә гәдәр.

Сајыб гуртармаг олмаз
Өзүнү јорма һәдәр.

Ағача бах, ағача
Нә гәдәр будағы вар.
Будаға бах, будаға
Нә гәдәр јарпағы вар.
Дејирәм нә јахшы ки,
Бу Вәтән торпағы вар:

Гојнунда һәр шеј битир,
Һамынын анасыды.
О бизим өмрүмүзүн
Ән дәрин мә'насыды.

Бу торпаға гарышыб
Короғлулар, нәбиләр.
Онун һәрарәтини
Гәлби бузлар нә биләр?

Бу јер одла јоғрулуб
Ишығлары сајрышар.
Нефт ганы, газ нәфәси
Кибрит чәксән алышар.

Бабалардан сөз ачыр,
Бир тарихди һәр дашы.
Гој бизим әлимизлә
Күлүстана чеврилсин
Вәтәнин һәр гарышы!

ВӘТӘНИ ДӘ СЕВИРСӘН

Булағлары, чајлары,
Фәсилләри, ајлары,
Чичәкләри, күлләри,

Дәнизләри, көлләри,
Шәһәрләри, кәндләри,
Бәрәләри, бәндләри,
Гушларын нәғмәсини,
Тарын инчә сәсини,
Ананын лајласыны,
Гызым, сајым һансыны?!
Ән ади јарпағы да,
Дашы да, торпағы да,
Севирсәнсә әкәр сән,
Вәтәни дә сеvirсән.

ОРАГ

Тахыл бичир бичинчи,
Һәр сүнбүл бир чөрәкдир.
Комбаји олан јердә
Ораг нәјә кәрәкдир?

Бир заман чох иш көрүб,
Әјри орағымыз да.
Бири музејдә галыб,
Бири бајрағымызда.

ӘБӘДИ МӘШ'ӘЛ

26-лар бағына
Ушағлар, тез-тез кәлин.
Әбәди мәш'әл јаныр,
Овчунда бу һејкәлин.

Санки кедиб хәјала,
Гашларыны чатыбдыр.

26 гәһрәман
Бу торпагда јатыбдыр.

Қим гошулса ел үчүн,
Вәтән үчүн јүрүшә
Өзү һејкәлә дөнәр,
Арзулары күнәшә.

Јол көстәриб о ишыг
Нечә-нечә инсана.
Бу мәш'әл күнәш кими
Ишыг сачыр һәр јана.

МАРАЛКӨЛ НӘҒМӘЛӘРИ

1

Бу јол кедир Маралкөлә,
Кедирәм ки, марал көрәм.
Сусајанда ениб кәләр
Су ичмәјә марал, көлә.

Гаја үстә күл олармыш,
Дағ башында көл олармыш!
Маралкөлү көрән кәсин
Үрәји тел-тел олармыш.

Ушаглар да, гочалар да
Дөзәр онун јохушуна.
Бир ишыгды, пәрванә тәк
Елләр доланар башына.

Чаванлашдым, бу дағларын
Чичәјини дәрән кими.

Көзләримин нуру артды
Маралкөлү көрән кими.

Бөјүк бачысы Көј көлдән,
Һүндүр имиш, аралыјмыш.
Доғрудан да, Маралкөлүм
Бу көлләрин маралыјмыш.

2

Күл-чичәкдән сәрки ачыб,
Һәр јамач, һәр тала бурда.
Үрәјимдән бир сәс кәлир,
Бир даш олуб галам бурда.

Күл вар гызларын сачында,
Телләр санки чичәкләјиб.
Маралкөлдән кери дөнән
Әлләр санки чичәкләјиб.

Чичәкләјиб дилимиз дә,
Чичәкләјиб гәлбимиз дә.
Бир Маралкөл апарырыг
Һәрәмиз өз гәлбимиздә.

ТӘБИӘТИН ИШИНӘ БАХ

Бу көлләрин саһилиндә
Һәр чичәк бир күнәш иди.
Орбитиндә нечә көл вар,
Көј көл—көлләр күнәшиди.

Бу — Зәликөл, бу — Күзкүкөл,
Бу — Маралкөл, бу — Гаракөл.

Һејрәтимдән лал олмушам,
Сәпәләниб дағлара көл.

Күлләр улдуз тәк сәјрышыр,
Сән бу дағын дөшүнә бах.
Ағ судан Көј көл јарадыб,
Тәбиәтин ишинә бах!

КӨЈ КӨЛ

Көј көлә бах, Көј көлә,
Бөјүкдү, мејданчады.
Дағларын гучағында
Елә бил мејданчады.

Тәпә отурачагда
Тамашачы ағачлар
Әјләшиб сејр едирләр
Бу мејданы гыш-баһар...

ҺАЧЫКӘНД ЛӨВҺӘЛӘРИ

Бир үзү чәмәнди,
Бир үзү мешә.
Аз галыр һәр јаны
Бүрүсүн мешә!

Ағачлар јамјашыл,
Отлар јамјашыл.
Даға галхырсанса,
Кәл бизә гошул!

Јамачлар рәнкбәрәнк
Чичәкди, күлдү.

Јел әсди, јарпаглар
Данышды, күлдү.

Отларын ичиндән
Гантәпәр сечәк.
Јүз дәрдә дәрманды
Бурда һәр чичәк.

ҺАЧЫКӘНД

Јарашыг верир
Дәрәјә, даға
Бурда чән, чисәк.

Бу сакитлији
Кәлиб поэмаға
Утаныр күләк.

Ағ күлләрә бах,
Сәпилиб дүзә
Гузеј гары тәк.

Күлдән чичәјә
Гонур көзләрим
Бир ач ары тәк.

Мешә — евләри
Алыб гојнуна
Балалары тәк.

Адамлар кедир
Чичәк далынча,
Һәр ев бир пәтәк.

СОВГАТ

Мешәсиндән үч жарпаг,
Чәмәниндән үч чичәк,
Маралкөлүндән үч даш.
Кәтирмишик бу елин,
Бири Күлзарын,
Бири Күндүзүн,
Бири Курселин.

ГАНТӘПӘР

1

Гантәпәрә бах дојунча,
Бу, дағларын чичәјиди.
Маралкөлдә ириди о,
Һачыкәнддә кичик иди.

Һәм сары, һәм әтирлиди,
О, дәрманды нечә дәрдә.
Маралкөлүн саһилиндә
Көзәлләшир гантәпәр дә.

2

Чаја атдым
Гантәпәр,
Ичдим, тапды
Чан тәпәр.

ҺАЧЫКӘНДИН БУЛАГЛАРЫ

Туршсу мәндән јухарыда,
Көзәлбулаг ашағыда.
Бу чешмәләр һејран гојуб,
Бөјүјү дә, ушағы да.

Бу дағларын күлү солмаз,
Булағынын тајы олмаз,
Һәр ичәндә артыр бир аз,
Көзләримин ишығы да!

ХАНБУЛАНЧАЈЫН ҮРӘЈИ

Ишыглар бу дәрјада
Сајрышыр улдуз кими.
Бурда бир булаг итиб,
Сују сәрин, буз кими.

Белә бөјүк, ағыр јүк,
Көрмәјиб һәјатында.
Чырпыныр дәрјачанын
Дизләринин алтында.

Бир заман динчәлибләр
Бу чешмәнин башында.
Ханбулаг гочаларын
Јашајыр. јаддашында.

Ханбулаг бир ушагдыр,
Сындырмајын көнлүнү.
Үфүрүр бир шар кими,
Ханбуланчај көлүнү.

Көзә көрүнмәсә дә
Јенә дә инсанлара
Чох кәрәкди Ханбулаг.
Санки Ханбуланчајын
Синәсиндә чырпынан
Бир үрәкди Ханбулаг.

ТОРПАГ

Торпағын гәдрини бил,
Торпаг мәнәк дашыдыр.
Сәп гојнуна, сөјләсин
Нә писдир, нә јахшыдыр.
О, сафлары битирир,
Чүрүкләри итирир

ДАШКӘНД

Кечәси сәһәр олуб,
Ачысы шәкәр, гәндди.

Дашкәнд даш шәһәр олуб
Ады јенә Дашкәндди.

ҮМИД

Мән бир топа булуд идим,
Ендим јерә, селә дөндүм.

Бој-бухунлу палыд идим,
Јандырдылар, күлә дөндүм.

Истим иситди һамыны,
Түстүм көјдә булуд олду.

Сәпин күлүмү мешәјә
Бәлкә јенә палыд олдум!

БИР СУАЛЫН ОН ЧАВАБЫ

Сәсимлә бир гышгырыб
Белә суал вердим мән:

— Ән көзәл јер һарадыр
Бу дүнјада көрәсэн?

Суалы ешидән тәк,
Санки дил ачды, динди:

Гуш деди ки, сәмады,
Түлкү сөјләди: — Ёинди.

Балыг деди: — Дәнизди,
Ары деди: — Күллүкдү.

Дәвә деди: — Гангаллыг,
Улаг деди: — Күллүкдү.

Ағач деди: — Торпагды,
Јарпаг деди: — Будагды.

Гузу деди: — Чәмәнди,
Инсан деди: — Вәтәнди!

ДИНЧӘ ГОЈУЛМУШ ТОРПАГ

Көрүрсән бу тарланы,
Гојну күлдү, чичәкди.

Кечән ил зәми иди,
Бу илсә бичәнәкди.

Бир вахт башдан ашармыш
Онун дөвләти, вары:

Дијар-дијар кәзәрмиш
Зә'фәраны, әнчири,
Үзүмү, гызыл нары.

Ачылыб ағ чичәкләр
Сачларына дән дүшүб.

О гәдәр әкилиб ки,
Бу торпаг күчдән дүшүб.

Хам торпаға сәсләјиб
Ел бизи, Вәтән бизи.

Батаглыглар олубдур
Сары бугда дәнизи.

Һәр зәми бир кәһкәшан,
Һәр сүнбүл чыраг олуб.

Ајаг дәјмәјән јерләр
Мүгәддәс торпаг олуб.

Һәмишә әкилән јер
Бир аз динчә гојулса
Јенә кәләр өзүнә.
О гәдәр мәһсул верәр,
Инанмазсан көзүнә!

ДАҒА ЧЫХДЫМ...

Даға чыхдым, чичәкләр
Дилә кәлди, данышды.
Лаләләр елә бил ки,
Аловланды, алышды.

Кәлмишдим ки, ешидәм
Шәләләнин сәсини.
О, дәрәјә бошалтды
Өз нәғмә шәләсини.

Ендим нәғмә далынча,
Удду кәдикләр мәни.
Гәһгәһә күлләсинә
Тутду кәкликләр мәни.

МАШЫН

Күндүзләр көзүбағлы
Кәзир шәһәри, кәнди.
Кечә ачыр онлары
Билмирәм ки, нәдәндир.

Елә ки, гаранлыға
Бүрүндү сағы, солу.
Көзләрини ачмаса
Сүрүчү көрмәз јолу.

МЕШӘ САЗ ҚИМИ КӨКЛӘНИБ

Улас гајым, палыд мәтин,
Көнлүн-көзүн дојар чәтин.

Мешә — ана тәбиәтин
Көз охшајан варағыды.

Гызыл дон кејиб һәр будаг,
Һимә бәндди сары јарпаг,
Бир сөз десән, аглајачаг —
Мешәнин көврәк чағыды.

Ағачларын долуб көзү,
Илин бу гызыл фәслиндә.
Мешә саз кими көкләниб
«Јаныг Кәрәми» үстүндә.

ХОЧАМСАХЛЫ

Хочамсахлы!
Бир галадыр һәр дашын,
Туфанлары
Алмајыбдыр ејнинә.
Јоллар санки
Кәндир иди, јапышыб,
Јаваш-јаваш
Ендик сәнин гојнуна.

Булагларын
Чошдурубдур тәбини,
Дағлар, дашлар
Башдан-баша ше'р иди...
Дәлик дашын
Бәлкә Гачаг Нәбинин
Боша чыхан
Күлләсинин јериди?!

Галаларын
Нишанәди гејрәтдән.

Улу көлдән
Галхырам чај јухары.
Өз јеримдә
Гурујурам һејрәтдән,
Нечә дармыш
Аға чајын ахары?!

Дәли нә'рә
Гајалары диндириб,
Уча дағлар
Көкс өтүрүб дәриндән.
Елә бил ки,
Бабәк гылынч ендириб,
Ган јеринә
Су фышгырыб јериндән.

ФӘСИЛЛӘР

А дашды, дашды, дашды,
Гар әриди, су дашды.

Тумурчугланды мешә,
Баш галдырды бәнөвшә.

А јанды, јанды, јанды,
Чөлләр нура бојанды.

Аз галыр ки, од јаға,
Кәрәк көчәк јајлаға.

А дүшдү, дүшдү, дүшдү,
Јарпаглар јерә дүшдү.

Солду чөлләр, јамачлар,
Чылпагланды ағачлар.

А донду, донду, донду,
Шахта кэлди, су донду.

Јағыш дөнүб олду гар,
Дүзләр кејди ағ палтар.

ГАТАР ИЛӘ КӘЛӘН ГЫШ

Дајанмышам вағзалда
Шималдан гатар кәлир.

Вагонларын үстүндә
Ај чан, ај чан, гар кәлир!

Ушагларын сәс-күјү
Севинчдәнми јүксәлиб?!

Гәрибәдир, бу ил гыш
Гатара мінниб кәлиб.

ЈОЛБАСАН

Сән тәзә күчәјә
Дүшмүсән,
Јолбасан.
Мән чатдым
Мәнзилә,
Сән һәлә
Јолдасан.
Дағ кими
Ағырсан,
Сән гырын
Үстүнә

Чыхырсан.
Кечдијин
Бу јоллар
Олачаг
Һаһамар.
Кәләчәк
Машынлар,
Сигналлар
Динәчәк.
Наһамар
Күчәмиз
Күзкүјә
Дөнәчәк.

БӘНӨВШӘЛӘР

Дејирләр ки, бәнөвшәләр
Чәмән халанын гызыдыр.
Бәнөвшә вар, бәнөвшәји,
Бәнөвшә вар гырмызыдыр.

Көстәрди ган бәнөвшәси
Бөјүк бачым Көјчә мәнә.
Дамчы-дамчы ган чиләниб
Елә бил ки, көј чәмәнә.

КӨДӘЛӘНЛӘР ШӘһӘРИ

Ај тәјјарәчи әми,
Уч, уч, сәнә јахшы јол.
Анчаг бизим шәһәрдән
Кечәндә диггәтли ол.

Чох уча биналар вар,
Бирдэн сәини тәјјарән
Көјдәләнә тохунар.

ҺӨРҮМЧӘК ТОРУ

Јувасындан овуну
Јахшы көрүр һөрүмчәк.

Һана асыб өзүнә
«Халча» һөрүр һөрүмчәк.

Бу халчанын үстүндә
Кәзмәјә кәлмә, кәлмә.

Тутуб сахлајар сәни,
Ај гарышга, һәр илмә.

Елә бил ки, јорулмур
Һөрүмчәјин голлары.

Тордан тутуб салланар,
Һәмишә јерә сары.

Кичиксә дә көзләри,
Ову узагдан сечир.

Тор санки парашүтдүр,
Һөрүмчәк — тәјјарәчи.

БАЛАМЫН ГАР ПАЈЫ

Гар јағанда дүшүр јада
Өмрүмүн өтән чағлары.

Гар јағанда севинәрди
Кәндимизин ушағлары.

Јаш артыб, бәләд олсам да
Мән дүнјанын һәр үзүнә,

О замандан һәсрәт идим
Дизә гәдәр гар үзүнә.

Кичик оғлум Курсел илә
Евдән чыхдым мән бу сәһәр.

Инанмадым көзләримә,
Гар јағмышды дизә гәдәр.

Курсел елә севинир ки,
Өз севинчим јаддан чыхыб.

Гачыр о јана, бу јана,
Топ дүзәлдир гары јығыб.

Хәјалыма ганад верән
Онун һајы, һарајыды.

Мәним гарым чохдан јағыб,
Бу, баламын гар пајыды.

ЧӘНУБДА ГЫШ

Күнүм, чыхма!

Күнүм, чыхма!

Көзләринә дөнүм,
чыхма!

Гар әләнир нарын-нарын,
Үзләр күлүр, көзләр күлүр.

Гарагабаг адамын да
Сифэтиндэн нур төкүлүр.

Биз һэсрәтик гыш үзүнә,
Һәмишә баһар көрмүшүк.

Ај доланыб, ил доланыб
Илк дәфәди гар көрмүшүк.

Кирпикләрин сүзүлмәсин,
Көзләрини гыјма, күнүм!

Көрпәләрин үзүндәки
Тәбәссүмә гыјма, күнүм!

ЧАНЛЫ ҮТҮ

Суларын үзәринә
Гырыш салыбдыр күләк.

Суларын үзәриндә
Үзүр јашылбаш өрдәк.

Чај елә бил парчадыр,
Өрдәк санки үтүдү.

Дүшүб сујун үстүнә
Чај ашағы шүтүдү.

ПАЈЫЗЫН КӨЗ ЈАШЛАРЫ

Сојујубдур һавалар,
Бош галыбдыр јувалар.

Јарпаглар солухсујуб,
Ағачлар долухсунуб.

Дәјишиб либасыны
Көр нечә јашыл будаг.

Аглајачаг ағачлар,
Көз јашы јарпаг-јарпаг
Әләнәчәк торпаға.
Јарпаға бах, јарпаға.

Сүпүрәчәк онлары
Бир сүпүркәчи хала
Долдурараг харала
Топлајачаг бир јерә.

Сонра да од вурачаг,
Бир кәнарда дурачаг.

Өмрүн өтән күнләри
Дүшәчәкдир јадына.
Гызыначаг ағачлар,
Гызыначаг будаглар.
Гызыначаг бөјүкләр,
Гызыначаг ушаглар
Көз јашынын одуна.

ЧЕЈРАНБАТАН КӨЛҮНДӘ

Суларын гучағында
Көр нә гәдәр гуш үзүр!
Елә бил чичәкләјиб
Чејранбатанын үзү.

Гара-гара хала бах,
Бу көлүн синәсиндә.

Чимәрлијә кәләрләр
Илин бу вәдәсиндә?!

Үшүмүрләр көрәсән,
Онлар гарда, јағышда?!
Адамлар јајда чимир,
Тушлар пајызда, гышда.

АТЫМ, КӘЛ

Атым, кәл, ај атым, кәл!
Голум кәл, ганадым, кәл!
Јетир мәни јајлаға,
Јалманына јатым, кәл.

Атым кәл, ај атым, кәл
Ше'рим кәл, бајатым, кәл.
Өтүр мәни јајлаға
Мурадыма чатым, кәл.

Атым кәл, ај атым, кәл!
Динчлијими атым, кәл.
Кәтир мәни јајлаға
Бүллур шеһә батым, кәл.

ДАЛҒАЛАРЛА ҮЗ-ҮЗӘ

— Дәниз хала, һәмишә
Сәни доғма билмишәм.
Јенә ләпә оғлунла
Ојнамаға кәлмишәм.

Мән кичијәм, сән бөјүк
Тајыны тап, а далға.
Гајыт, кичик гардашын
Ләпәни вер габаға.

— Ләпә гардашым јатыб
Кәл дејишәк, күлүшәк.
Далға чумду үстүмә,
Деди ки, кәл күләшәк.

Алыб чијнимдән бир-бир
Ашырдым далғалары.
Кери дөндүм, дәнизә
Тапшырдым далғалары.

ПАЛЫД АҒАЧЫ

Бир палыд ағачыны
Һамар кәссән әкәр сән,
Ағачын көтүјүндә
Улдуз шәкли көрәрсән.

Ахы, бу палыд һара,
Ахы, бу улдуз һара?
Улдуз бағышлајырлар
Биздә гәһрәманлара.

Көрәрәк палыдларда
Әзәмәти, дөзүмү;
Она улдуз бәхш едиб
Тәбиәтин өзүмү?!

Иши ишә бәнд елә, Көрән десин: бах белә!

БАЛ АРЫСЫ

Гонур чичәјә, күлә
Бал јығыр килә-килә.
Санчса да адамлары
Истәјирләр хәтрини.
Зәһмәти бал еләјир
Чичәкләрин әтрини.

ОҒЛУМ КҮНДҮЗӘ

Кәз елини, обаны,
Аранлы ол, дағлы ол.
Торпаг сәни учалдар,
Бу торпаға бағлы ол.

Гәлбини чыраг елә,
Нур вер обаја, елә.
Мәним оғлумсан һәлә,
Бөјү, халгын оғлу ол!

БАҒБАН

Онун кәсдији, ағачын
Хәстә, гуру будағыдыр.
Гајчы бағбанын әлиндә
Санки чәрраһ бычағыдыр

ТРАКТОР

Ишим чохду, тәләсим
Чөлләрә дүшсүн сәсим.
Јанындан кечсәм, дағ да
Әсәчәк әсим-әсим.

Котанымы чәкәрәм,
Јерин бағрын сөкәрәм.
Бәрәкәтли торпағы
Шумлајарам, әкәрәм.

Котан јерә шум салар,
Атан јерә тум салар,
Сәсими ешидәндә
Јерин гәлби јумшалар.

Мән ишләдикчә, ај дост,
Елин вары бол олар.
Зәһмәтлә газанылан
Чөрәк шәкәр, бал олар.

АРЗУ

Тәмизкар бир гыз кими,
Таныјырыг Арзуну.
Күндә бир јол силир о,
Шифонерин тозуну.

Силир дөшәмәни дә,
Јујур габы-гачағы.
Дејир, иши тәк көрсә
Анам јорулар ахы?!

ШАХТАЧЫЛАР

Елин сәрвәти үчүн
Һәр әзаба дөздүләр.
Нағыллардан кәлибләр
Санки «кәлләкөз»дүләр.

Јерин дәрин гатында
Нә кәзир бу чилчыраг?!
Папаглары үстүндә
Ишыглы фанара бах.

Шахтачыларын иши
Мараглыдыр доғрудан.
Газыб јерин алтыны
Сәрвәт тапырлар ордан.

ЕКСКАВАТОР

Чәјирткә голу кими
Әјридир онун голу.
Дидир торпағы, дашы,

Әли елә бөјүкдүр,
Бирчә овчужла долур
Өзүбошалдан машын.

БИЧИНЧИЛӘР

Отларын арасындан
Дәрјаз шүтүјүб кечир.
Гызмар күнәш алтында
Бичинчиләр от бичир.

Бир хала су дашыјыр
Онлара сәнәк-сәнәк
Јаваш-јаваш әријир
Аллы-күллү бичәнәк.

Дәрјазлар хышылдадыр,
Отлары күләк кими.
Шәфәгләрин алтында
Парлајыр шимшәк кими.

Јончаларын хош әтри
Долдурубдур көвшәни.
Нечә гәшәнк от чалыр,
Көрүрсәнми Рөвшәни?!

О, чох севир зәһмәти,
Кәл ачдығы вәрә бах.
Атасындан өјрәниб
От бичмәји бу гочаг.

Дәриси тунч кимидир,
Бәркдир овчунун ичи.
Елә бил ишләдикчә
Чохалыр онун күчү.

Отларын арасындан
Дәрјаз шүтүјүб кечир.
Гызмар күнәш алтында
Бичинчиләр от бичир.

ТЕЛЕФОН

Телефона бах,
Нечә көзү вар.

Зынгылдајырса
Демәк сөзү вар.

Гулаглары вар
Јекә, ипири.

Бири данышыр,
Динләјир бири.

ИШЫҒЫН ӨЗҮ—УШАҒЫН КӨЗҮ

ХӘБӘР ВЕРИН КҮНДҮЗӘ

Дағлара күн шығыды,
Бу ки күн ишығыды!

Хәбәр верин күндүзә,
Јајылыбдыр күн дүзә.

Дуруб үзсүн көлләрдә,
Дуруб үзсүн күлләрдән.

Јол көзләјир дүзләр дә,
Шеһә батсын дүзләрдә.

КҮНҮМ, ЧЫХ!

Көзләјирәм јолуну
Күнүм чых, ај күнүм, чых!
Көрүм сәнсиз олмасын
Мәним бирчә күнүм, чых!

Үстүмүзә нур әлә,
Өмрүмүзү нур елә.
Ғава кими кәрәкдир
Нур обаја, нур елә.

КҮНӘШ АНА

Ашыб дағын белиндән
Күнәш кедәндә «ишә»,
Чичәкләрин, күлләрин
Кирпијиндән шеһ дүшәр.

Нечә көзәл көрүнүр
Јанаглары шеһли күл.
Анасынын далынча
Ағлајыбдыр елә бил.

Нә гәдәр күл-чичәк вар
Јурдумун дүзләриндә.
Сәһәр тездән онларын
Шеһ күләр көзләриндә.

Күнәш ана күлләрин
Тумарлајар башыны.
Сонра силәр онларын
Көзләринин јашыны.

БИР ОВУЧ УЛДУЗ

Бир шимшәк кими,
Шығыды кәми.
Биздән көјләрә
Салам апардын,
Космонавт әми.

Инди кәминиз
Дејил јахында
Догруданмы Јер

Гарпызчан олур
Ордан баханда?

Бир хәишим вар,
Космонавт әми.
Јерә салмазсан
Ону, еләми?

Арзуларымы
Јеринә јетир.
Јерә дөнәндә
Мәнә бир овуч
Улдуз јығ, кәтир!

ИШЫГФОР

Мәним ики көзүм вар,
Сәнинки нијә үчдү?

Јашыл көзүн парлады
Машынлар кәлди кечди.

Ачдын сары көзүнү,
Сөјләдин ки, «һазыр ол!»

Гырмызы көзүн јанды,
Демәк бағланыбдыр јол.

Машынларын һамысы
Дајаныблар наәлач.

Көзүнүн үчүнү дә
Оғулсанса, бирдән ач.

— Ај оғлан, алданмарам,
Тутма мәни кәләјә.

Елә етсәм, машинлар
Кәләр кәллә-кәлләјә.

ИШЫҒЫН АДДЫМЛАРЫ

Минкәчевирдән кәлән
Ишығ јолу һамарды.
Чәрәјан санки гандыр,
Мәфтилләрсә дамарды.

Ишығ елә гачыр ки,
Она чатмаз күләкләр.
Санки аддымларыдыр
Уча-уча дирәкләр.

МОНТЈОР ӘМИ

Ишығ дирәкләринә
Чыхыр монтјор әми.

Көр нечә дә сүр'әтлә
Галхыр монтјор әми?!

Кәтирдији аләтләр
Кәрәјидир, кәрәји.

Ајағындакы чајнағ
Гучаглајыб дирәји.

Һәр јан нура гәрг олур,
Көр нә гәдәр ишығ вар?!

Онун тәбәссүмүдүр
Елә бил бу ишығлар.

АШАҒЫДА ЧИЛЧЫРАҒ, ЈУХАРЫДА КӘҢКӘШАН

Бизә мәнзил верибләр
Көјдәләндә кечән ил.
Һәр күн балконумуздан
Сејр едирәм кечәни.

Һәр јан нура бојаныб,
Јох зүлмәтдән бир нишан.
Ашағыда чилчырағ,
Јухарыда кәһкәшан.

Мәнзилимиз јерләшир
Көјүн једди гатында.
Улдузлар сајрышырлар
Ајағымын алтында.

КИБРИТ ЧӨПҮ

Кибрит дәнәләринә
Дуруб диггәтлә бахдым.

Күкүрд чөпүн башында
Елә бил ки, папагды.

Јох, белә папаг олмаз,
Палыдрәнки мунчугду.

Ичиндә од кизләнән
Сәһрли тумурчугду.

Кибритин гарасына
Тохундumu јанағы,

Ачылачаг, алова
Дөнәчәк һәр јарпағы.

БИЗИМ КҮЧӘ

Күчәмизин ишыглары,
Көрүрсәнми јаныр нечә?
Гәрибәдир, көзләрини
Кечә ачыр бизим күчә.

Азалдыгча кедиш-кәлиш,
Лал сүкута батыр күчә.
Довшан кими сәһәрәчән
Көзүачыг јатыр күчә.

Дил ачанда балалар, Кәлмәләри бал олар

НӘНӘНИН ИЛК НӘВӘСИ

Јенә Шамама нәнәм
Кәлиб јадыма дүшдү.

Алты орул бөјүдүб,
Нәвәси һәлә бешди.

Гызы јохду нәнәмин,
Бөјүк оғлу атамды.

Суал верди, билмәдим
Мән нәнәдән утандым.

Мүәллимәдир нәнәм,
Кәндимиздә дәрс дејир.

Дарыхмышам јаманча,
Көнлүм ону истәјир.

Нә олсун ки, гызам мән
Јүз оғлун әвәзијәм.

Мән нәнәмин һәм гызы,
Һәм дә илк нәвәсијәм.

КУЛЗАРЛА СӨНБЭТ

— Күлзар гәшәнкдир,
— Күлзар гәшәнкдир,

— Күлзар чичәкдир,
— Күлзар чичәкдир.

— Үзү јоладыр,
— Үзү јоладыр.

— Ширин баладыр,
— Ширин баладыр.

— Лалә кимидир
Онун јанағы.

— Лалә кимидир
Онун јанағы.

— Күлзар пис гыздыр,
— Јахшыјам, ахы?!

СӘНӘР ДӘРӘРСӘН

Јатмаз лајла чалмасан,
Ше'р севәндир Вүсал.

— Јухум кәлмир, ај нәнә,
Тез ол мәнә лајла чал!

— «Лајла чалдым һәмишә,
Гојун енәр енишә.

Јастығында күл битсин,
Дөшәјиндә бәнөвшә».

— Доғрудан күл битәчәк
Јастығымда, нәнәчан?

Бәс о бәнөвшәләри
Дәрәчәјәм мән һачан?

— Әкәр јатсан, јухунда
Чичәкләри көрәрсән.

Онлар кечә битәчәк,
Сәһәр дуруб дәрәрсән.

МЕҢДИ БАБА

Бир күн бағда нәвәсини
Имтаһана чәкди баба:

— Чичәкләрин үзүндәки
Бу су нәдир?
— Шеһди, баба!

— Јарпағлары хышылдадан
Нәдир белә?
— Меһди, баба!

Разы галды нәвәсинин
Чавабындан Меһди баба.

ГАЈЫГЛАР

Дәнизләрин гојнунда
Үзәр нәһәнк кәмиләр.

Суларын үстү илә:
Кәзәр гәшәнк кәмиләр.

Һәрәсинин јанында
Нечә-нечә гајыг вар.

Кәми санки бабадыр,
Нәвәләри гајыглар.

БАЛАЧА РӘССАМ

Күл сөзүнү јаза билмир,
Күл чәкмәји бачарыр о.

Рәнкә батмыш әлләрилә
Әл чәкмәји бачарыр о.

Јарпаг чәкир, ағач чәкир,
Һәрәсинә бир рәнк сечир.

Хәјалындан нечә-нечә
Мәнзәрәләр кәлиб кечир.

Һамымызы унудараг
Бир дә көрдүн кәлиб дилә.

Сөһбәт едир ширин-ширин
Чәкдији шәкилләр илә.

Һәр рәнкин өз чаларыны
Өјрәнир о аста-аста.

Өзү кими шәкил чәкир,
Гызымын чәкдији гыз да.

ЛАЈЛАЛАР

Аналарын дилиндән
Сүзүлүб гатар-гатар;
Лајлалар балаларын
Јухусуна бал гатар.

Елә бил ки, булуддур
Күлләрә шәһ чиләјәр.
Исти олса һавалар
Дөнәр сәрин күләјә.

Чичәкдир, аналарын
Додағында ачар о.
Һәр кечә көрпәләрин
Јухусуна учар о.

АРЗУЛАМАЛАР

Бәнзәјәсэн һәмишә,
Чичәјә сән, күлә сән.

Ај бала, өмрүн боју
Севинәсэн, күләсэн.

Тез-тез чыхасан јола,
Һәр кәнддә евин ола.

Севинчини, гəмини
Достларынла бөлəсэн.

Нурлу мајак оласан,
Елə дајаг оласан.
Чəтинлијə дүшəнин
Көмəјинə кəлəсэн.

Дост оласан мərдинən,
Галасан ел дərдинə.
Учалдыгча көјлэрə
Күвəнəсэн елə сən.

Ајдан ары оласан,
Елин јары оласан.
Хошбəхтəм өз ишинлə
Руһуму шад елəсэн.

Гисмəтин күлүш ола,
Сачларын күмүш ола.

Өлүм һагдыр, өлəндə
Икид кими өлəсэн.

ОХШАМА

Ај ушаг, бир гачсана,
Гуш тək ганад ачсана!

Бешији тəрк етсəнə,
Гушлары һүркүтсəнə!

Чичəклəри үзсəнə,
Чəмənлəрдə кəзсəнə.

Гədəмлəрин мұбарək!
Күл, ачылсын күл-чичək.

Нəғмə десин булаглар,
Гој əл чалсын јарпаглар.

Даш ат, дүшсүн улдузлар,
Јығсын оғланлар, гызлар.

Јүјүр, атан шад олсун,
Гəлбим севинчлə долсун.

СЕЛ АПАРДЫ

Асфалтда гыз шəкли чəkдим,
Сачы упузун.
Јағыш јағды, сел апарды
О гəшəнк гызы.

БАЛАЛАР

Чамышын баласы
Балаг.
Кечинин баласы
Оғлаг.
Гојунун баласы
Гузу.
Ананын баласы
Арзу.

РЭНКЛИ ТЕЛЕВИЗОР

Бир телевизор,
Алыбдыр атам.
Она баханда
Жорулмур адам.

Чэмэнлэр јашыл,
Күллэр рэнкбэрэнк.
Дэнизлэр мави,
Ләпәләр гәшәнк.

Һејвалар сары,
Күлләр әлванды.
Алчаја бахдым,
Ағзым суланды.

Алма көстәрир,
Бир јанагы ағ,
Бири гырмызы.
Нар да көстәрир,
Ири, гырмызы.

Үзүмү көрдүм,
Һәм гара, һәм ағ.
Шәһәрә бахдым,
Һәр јан чилчыраг.

Телевизорум
Белә көстәрир.
Һәр шеј нечәсә
Елә көстәрир.

БАҒА БАХДЫМ

Үрәјимдә зәһмәтә
Түкәнмәз мараг олду.

Јашыл бир нәғмә јаздым —
Дүзәнләр вараг олду.

Тумурчуг
Јарпаг олду,
Јарпаглар
Будаг олду.

Будагларын үстүндә
Мејвәләр битраг олду.
Баға бахдым,
Бағ олду.

КАМАНЧА КӨКЛӘНӘНДӘ

Каманча көкләнәндә
Деди балача Мирзә:
— Гулағын бурулмамыш
Нијә бахмырсан сөзә?!

ГЫШ БАБА

Көјдә шимшәкләр чахды,
Јери јашыл от алды.
Кечиләр јаза чыхды,
Јаманлыг сәнә галды.

КИМ ҺАГГ ВЕРИБ...

Ким һагг вериб
Күләжә,
Будаг гыра,
Күл әјә?!

ЧЫҒЫРТМА

Чил тојуғу чығыртма!
Истәмирәм чығыртма,

ГУЗУ ГАҖЫТМАДЫ

Гонаг кедибдир шәһәрә,
Атам, анам, бир дә гузум.

Дарыхмышам онлар үчүн
Јолларында галыб көзүм...

Онлар кедәндә бәс нәнәм
Нијә мәни ојатмајыб?!

Атам кәлиб, анам кәлиб,
Анчаг гузу гајытмајыб.

МӘКТӘБ ЈОЛУНДА

Бахдым доггуз мәртәбәдән
Күл балалар ојнашырлар.

Ушаглар мәктәб јолунда
Гарышга тәк гајнашырлар.

Онларын шән сәсләриндән
Сүкут сыныр чилик-чилики.

Гарышганын јүкү дәнди,
Ушагларын јүкү билик.

БАЛДЫ, БАЛДЫ...

Балама гурбан олум,
Көнлүмү алды, алды.
Меһрибан голларыны
Бојнума салды, салды.

Күлдү, олдуг севинчәк,
Арзумуз ачды чичәк.
Дәниздә гагајы тәк
Һеј ганад чалды, чалды.

Одур ешгимин бары,
Үрәји ајдан ары.
Ана шан, ата ары
Баласа балды, балды.

АЈНУРА БАХ, АЈНУРА

Ајнура бах, Ајнура!
Гышгырыр: — Ура! Ура!
Һәр јан бојаныб нура,
Күнәш галхыб үфүгә.

Пәнчәрәдә дајанды,
Пәнчәрәдән бојланды,
Һарај салды, ојанды
Нәркиз, Лалә, Шәфигә.

Бал јанында ачыды,
Шәләләләр сачыды.
О, күлләрә бачыды,
Чичәкләрә рәфигә.

ПӘРВИН ОҒЛАН

Ајаг ачмысан, санки
Ушаглыгдан гачырсан.
Бир севинчди һәр сөзүн
Тәзәчә дил ачырсан,
Даныш, оҗлан, дин, оҗлан.

Күндә бир арпа боју
Узаначаг бојун да:
Гол көтүрүб сүзәчәк
Елләр сәнин тојунда,
Еләми, Пәрвин оҗлан?!

СӘН КИМСӘН?

— Ај оҗлан, бир бәри кәл!
— Мән ај оҗлан дејиләм, —
Чаваб верди һирс илә.
— Бәс сән кимсән?
— Курселәм.

Бәнөвшә, бәндә дүшә...

БАШМАГДАН ШИКАЈӘТ

Һеј ахтарды сағы, солу
Килејләнди јенә Сүсән:
Мән тапырам, о тапылмыр,
Ата, башмағы көрүрсән!

АЛМА АҒАЧЫ

Башына алма дүшдү
Ағлады ачы-ачы.
Деди: — Алма елә бил
Јумруғудур ағачын.

Ағач сәни дә дөјәр,
Сәид, даш алма әлә.
Мән ону дашла вурдум,
О мәни алма илә.

ТАБАШИР

Бир аз јаздым кичилди,
Галыбдыр долу бојда.

Ата, табашир кәтир
Гатарын јолу бојда!

Дағ чәким, кичилмәсин,
Бағ чәким кичилмәсин.

«А» јазым гуртармасын,
Һа јазым, гуртармасын!

БӘНӨВШӘ, БӘНДӘ ДҮШӘ

— Бәнөвшә,
— Бәндә дүшә.
— Биздән сизә

Ким дүшә?

Күлә-күлә сөјләди
Дәстәбашымыз Рөвшән:
— Ады көзәл, өзү көзәл
Бәнөвшә.

Јаман шејмиш бу шејтан
Бәндә дүшмәк бир јана,
Бәнди гырды, гопарды.
Үстәлик Нәркизи дә
Дәстәмиздән апарды.

СӘНИН ҺАРАН АҒРЫҢЫР?

Бармағымы кәсмишәм,
Ағрысына дөзмүшәм.

Тез ол сары, аначан!
Нијә уфулдајырсан?

Мәним јарам ағрыјыр,
Сәнин һаран ағрыјыр?

БИЗИМ КОМАНДА

— Һәлә удузмамышыг,
Позмарыг бу гајданы.
Гәләбәјлә тәрк едир
Командамыз мејданы.

— Гапычысан?

— Јох, әши.

— Һүчумчусан демәли.

— Һеч бириндән дејиләм.

— Күлмәлисән, күлмәли.

Онда мүдафиәчисән,
Әһсән сәнә, ај Инам.

— Јох, мән топ дашыјанам.

ГАПЫДА КИМ ДУРАЧАҒ?

Үч ушаг чәмәнлијә
Гөвүб кәтирди топу.

Нә футбол ојнајардыг,
Әкәр олсајды гапы!

Чарә тапды Мүбарәк:
Елчин олду бир дирәк,
Јалчын олду бир дирәк.

Ај чан, гапы һазырды,
Вурмаг олар топу да!

— Дајан, дајан, Мүбарәк,
Бәс ким дурсун гапыда?

— Мән өзүм, ким дурачаг?!

— Бәс топу ким вурачаг?

ЧАНЛЫ ТӘСБЕҢ

Санки тәсбег сапыдыр
Бағымыздакы мәфтил.
Үстүндәки сәрчәләр
Мунчугдулар едә бил.

Бачыма дедим: — Онлар
Мунчуг дејил, гушдулар.
Инанмады сөзүмә,
Бир даш атды, учдулар.

АЈ ИНАНДЫМ НА!

— Кедәк чәмәндән
Балыг тутаг биз.

— Коплама, чәмән
Дејил ки, дәниз?!

— Дик, ајаг үстә
Јеријир илан.

— Ај инандым на,
Јаландыр, јалан.

— Гајыглар учур,
Һеч хәбәрин вар?!

— Ај инандым на,
Белә шеј олар?!

— Ајаг ачыблар,

Кәл дағлара бах.

— Ај инандым на,
Јеријәрми дағ?!

— Чајда јанғын вар,
Кедәк, ај Күнај.

— Ај инандым на,
Һеч јанармы чај?!

ДӘВӘДӘЛЛӘЈИ

Мәним адымдыр
Дәвәдәлләји.

Нејләјир ахы
Дәвә дәлләји?

Чәјирткәјә дә
Чатмајыр күчүм.

Әчәб дәлләјәм,
Һаны үлкүчүм?!

Белдән јухары
Галхыб дизләрим.

Санки фанардыр
Домба көзләрим.

Учдум һаваја,
Бирдән гуш олдум.

Јашыл отлара
Кәлиб гошулдум.

Гачдын далымча,
Үстүн јаш олду.

Мән дә јашылам,
От да јашылды.

Өзүнү јорма,
Ај дачәл Гәни.

Јашыл чәмәндә
Тапмазсан мәни.

БИР КӨК ХОРУЗ ЈЕМИШӘМ

Инанмырлар сөзүнә,
Курсел едир анд-аман:
— Бир көк хоруз јемишәм,
Пипијиндән ган даман.

Күлүшүрләр Курселә,
Дејирләр: — Сән чаггалсан?!
Горхмазсанмы һәјәтдә
Хоруз илә тәк галсан?

Сәнин бағрын јарылар
Банласа бирчә дәфә.
Хорuzu дири-дири
Јемәк олар, ај әфәл?

— Нијә олмур, кәтирин
Ашырым бирини дә.
Јаманча хошум кәлир
Мәним хоруз ширнидән.

ЈЫХЫЛМАДЫМ ҺА...

Дедим: — Гачма, јаваш кет,
Гачды, јерә јыхылды.

Үзүндәки тәбәссүм
Бирчә анда јох олду.

Сындырмады өзүнү,
Галхыб чырпды дизини.

Күлмәјим тутду она,
Кәлиб јанында дурдум.

Деди: — Јыхылмадым һа,
Мән јерә кәллә вурдум.

КӘЗМӘК МӘНИ КӨЗЛӘЈИР

Чајыны ич архајын,
Сәни гован һа јохдур.

Тәләсмә, палтону да
Кејин, һава сојугдур.

Курсел исә тәләсир,
Нә күлмәли сөз дејир:

— Ата, тез ол, һәјәтдә
Кәзмәк мәни көзләјир.

АҒАЧДА СƏРЧƏ

Санки тут јарпаглајыб
Гышын оғлан чағында.
Көр нә гәдәр сәрчә вар
Ағачын будағында.
Боз ганадлар алтында
Хырда будаглар итиб.
Курсел гышгырыр: — Ата,
Ағачда сәрчә битиб?

ГАЗЛАРЫН ДƏНИЗИ

Өзү кичик олана
Дәрјады көлмәчә дә.

Бир дәстә газ чимирди
Балача көлмәчәдә.

Рә'на бахды үзүмә,
Көзләри дәннз иди.

Деди: — Јәгин бура да
Газларын дәннзиди.

БИР КҮЛӘҚЛИ ҺАВАДА

Бир күләкли һавада
Бағчаја кедәндә биз,
Күлә-күлә сөјләди
Бачысына Күлбәниз:

— Мән бағчаја кедирәм,
Көрүрсәнми, ај Мәләк?!

Истәјир ки, мәктәбә
Апарсын мәни күләк.

КҮЛЛҮ

Пәрдәмизин
Үстү күллү.
Истәјир ки,
Бизим Күллү,
Әл узадыб
Дәрсин күлү.
Боша чыхыр
Топпуш әли.
Пәрдә—чәмән,
Үстүндәки
Елә билди
Күлдү Күллү.
Көрдү ону
Дәрмәк олмур
Өз-өзүнә
Күлдү Күллү.

БИР ДИЛИМ ЈЕМИШИН НАҒЫЛЫ

Бири вар иди,
Бири јох иди.
Евдә јемиш кәсмишдиләр,
Дилимләрин бири јох иди.
Ушаг ола, јемиш ола!
Ана хејли фикирләшди:
Дилими ким јемиш ола?
Һарајлады ушаглары,
Деди: — Јахына кәлин бир.

Күлзарын жемиш пајыны
Дејин көрүм ким јејибдир?
Жаманча гызарды Күндүз,
Каһ јерә, каһ көјә бахды.
Булудларын арасындан
Елә бу заман Ај чыхды.
Тез көстәриб анасына
Сары рәнкли пара Ајы,
Деди: — Одур, көјә чыхыб
Бачымызын жемиш пајы.

КӨК

Еһ, адым олса да көк,
Арығам, дејиләм көк.
Көнлүндән кечир мәни
Јејәсән хырда-хырда.
Сәсә бостанчы кәләр
Башласан хыртаһырта.

СӘРЧӘ БАЛАСЫ

Ловғаланыб демирәм
Һавада доғулмушам.
Чинарын овчундакы
Јувада доғрулмушам.

ВОЛЕЈБОЛ

Она атдығым топу
Тез гајтарыр үстүмә,

Нә марағлы ојундур,
Јорулсан да бәс демә.

Бу — бир, бу — ики, бу — үч...
Топ атдығча сајырам.
Адам јохдур, диварла
Волејбол ојнајырам.

АТӘШБӨЧӘЛИ

Балача фанар кими
Әтрафа ишығ сачар.

Көрмәмишдим һеч заман
Һавада алов уча.

Учду, учду, ај аман,
Гонду от тајасына.

Индичә кәндимизин
Дүшәр од тајасына.

Гуру отун үстүндә
Һеј јаныр, һеј алышыр.

Ушағлар бу алову
Сөндүрмәјә чалышыр.

Дүшүб тајанын үстә
Санки кичик улдузду.

Әл узатдым мән она,
Бу ишығ ки, бумбузду?!

Ушаглар сөjlәдиләр
Бу, сәһрли чичәкди.

Ону тутуб көрдүм ки
Адичә бир бөчәкди.

САРЫКӨJНӘК

Нә һәсрәт илә
Бахырсан мәнә?
Өз көjнәjими
Верәрдим сәнә.

Оглан, инчимә,
Ахы, нәjләjим?
Чыхмыр әjнимдән
Сары көjнәjим.

ТҮЛКҮ

Овчу ону говурду,
Түлкү гары совурду.
Гуjруғуjла сүпүрдү,
Гар үстүндән изини,
Түлкү түлкүлүк едиб
Хилас етди өзүнү.

ДУРНА

Нечә кизләjим
Мән көз јашымы?
Достларым кетди,

Гатдын башымы.
Өз дәстәмизә
Тез дәнәсијәм.
Бөjүк тәсбәһин
Бир дәнәсијәм.

КӨЗӘЛЛИJИН КЕШИJИНДӘ

1

Чичәкләр чәмән-чәмән,
Гуртармаз јығмаг илә.

Јағышлар булуд-булуд,
Түкәнмәз јағмаг илә.

Агачлар уча-уча,
Јамачлар јашыл-јашыл.

Гајаларын үстүндә
Кәкликләр гаггылдашыр.

Марал буjнузу кими
Чығырлар шахәлидир.

Бу јердә мешәбәji
Дејирләр Шыхәлидир.

Дајаныб көзәллијин
Кешијиндә нә вахтдыр.

Ону алдатмаг олмаз,
О һәмишә сәрвахтдыр.

Кәмәринин үстүндә
Патронлар чәркә-чәркә.

Чијниндә гошалүлө,
Алтында кәһәр үркә.

Додағында зүмзүмә
Һәрдән кәләр дилә о.

Јашы алтмышдан кечиб
Гочалмајыб һәлә о.

2

Кешик чәкир мешәјә,
Бу сәфалы кушәјә.

Балталы адамлары
Бурахармы јахына?!

Мешә дә кешик чәкәр
Онун чаванлығына.

ГУЗЕЈЛӘР

Санки јазын кәлишиндән
Хәбәр тутмајыб гузејләр.

Отлар галыб гар алтында,
Гузејдә гузулар нејләр?!

Ағач көрдүм, көлкәсиндә
Әримәјиб һәлә дә гар.

Будаглары јамјашылды,
Дибигышдыр, үстү баһар.

ЧИЧӘКЛИ КӨЈНӘК

Көјүн булуд көјнәјинин
Јағыш илмәси сөкүлдү.

Чөзәләнди о илмәләр,
Дәрәјә, дүзә төкүлдү.

Јағыш јағмамыш, чәмәндә
Бу гәдәр чичәк јохуду.

Торпаг нәнә јағыш сапдан
Өзүнә көјнәк тохуду.

ДАЛҒА ГОВУР ДАЛҒАНЫ

Дәниз күкрәјир, дашыр,
Дәниздә туфан јатмыр.
Далға говур далғаны,
Далға далғаја чатмыр.

Көрүрсәнми дәнизи,
Көрүрсәнми, ај Сүсән?
О гачан далғаларын
Бири сәнсән, бири мән...

КӨБЭЛӘК ЈАҒЫШЫ

Дамла-дамла сүзүлдү
Булудларын телиндән, —
Бу нә јахшы јағышдыр!

Чөлдә тәрпәнмәк олмур
Көбәләјин әлиндән, —
О гәдәр битибләр ки,
Оғулсан, јығ, јығышдыр!

ЈАЗ ДУМАНЫ

Дағлара кәлди думан,
Елә бил түлдү думан.

Түстү кими тутса да
Дәрәни, дағы думан, —

Түстү кими көзүмү
Көјнәтмир ахы, думан.

Әл илә тутмаг олмаз,
Чухасы боз думаны.

Нәнәм дејир: — Бәрәкәт
Кәтирәр јаз думаны.

ЈАҒЫШ ЈАҒЫР

Јағыш јағыр сәһәрдән
Севинир Сима бачым.

Дејир ки, кәлин бахын,
Санки ағачлар ачыб.

Узаныбдыр јағыша
Јарпаглар ғашыг кими.
Јағыш јағыр, ағачлар
Севинир ушаг кими.

ҺӘКӘРИ

Тарлаларын белиндә
Күмүш бир кәмәр кими
Јаз оlanda гызышар
Дәли бир кәһәр кими.
Булудларын көз јашы,
Дағларын алын тәри, —
Һәкәри.

Гураглыгла дөјүшүр,
Далғалары гошундур.
Дағашағы шүтүјүр,
Елә бил ки, машындыр
Нәһәнк дашлар тәкәри,
Һәкәри.

Ајағы дәјән јердән
Нечә битки бој атыр.
Лајласынын алтында
Нечә-нечә кәнд јатыр.
Охудугу нәғмәләр
Нәғмәләрин шәкәри, —
Һәкәри.

ДАЛҒАЛЫ ДӘНИЗ

Сејр едирәм дәнизи,
Далғалар уча-уча.
Далға ганадларыны
Кениш ачыб, елә бил
Истәјир дәниз уча.

НАР ЧИЧӘЈИ

Гапымыздакы нарын,
Үстүндә вар чичәји.
Неч билирсәнми нечә,
Көзәлдир нар чичәји?

Дајаныб бир кәнардан
Баханда диггәт илә.
Нар чичәји охшајыр
Гырмызы гәрәнфилә.

ЈАРАСА

Атам белә дејир ки,
Кечә учур јараса.
Билмирәм гаранлыгда
Нечә учур јараса.
Дејир кечәгушунун
Гәрибә көзләри вар.
Ишыгда көрмүр анчаг,
Неч белә дә көз олар?!

КИТАБЫН ИЧИНДӘКИЛӘР

Күл ачыб јурдумун дүзләри,
Бахырам севинир көзләрим...

Азәрбајчан торпағы	3
Вәтәни дә севирсән	4
Ораг	5
Әбәди мәшәл	5
Маралкөл нәғмәләри	6
Тәбиәтин ишинә бах	7
Көј көл	8
Һачыкәндин ләвһәләри	8
Һачыкәнд	9
Совгат	10
Гантәпәр	10
Һачыкәндин булағлары	10
Ханбуланчајын үрәји	11
Торпаг	12
Дашкәнд	12
Үмид	12
Бир суалын он чавабы	13
Динчә гојулмуш торпаг	13
Дага чыхдым...	15
Машын	15
Мешә саз кимн көкләниб	15
Хочамсахлы	16
Фәсилләр	17
Гатар илә көлән гыш	18
Јолбасан	18
Бәновшәләр	19
Көјдәләнләр шәһәри	19

Һөрүмчәк тору	20
Баламын гар пајы	20
Чәнубда ғыш	21
Чанлы үтү	22
Пајызын көз јашлары	22
Чејранбаган көлүндә	23
Атым, кәл	24
Далғаларла үз-үзә	24
Палыд ағачы	25

Иши ишә бәнд елә
Көрән десин бах белә!

Бал арасы	26
Оғлум Күндүзә	26
Бағбан	26
Трактор	27
Арзу	27
Шахтачылар	28
Экскаватор	28
Бичинчиләр	29
Телефон	30

Ишығын өзү—ушағын көзү

Хәбәр верин Күндүзә	31
Күнүм, чых!	31
Күнәш ана	32
Бир овуч улдуз	32
Ишыгфор	33
Ишыгын аддымлары	34
Монтјор әми	34
Ашағыда чилчыраг, јухарыда кәһкәшан	35
Кибрит чөпү	35
Бизим күчә	36

Дил ачанда балалар,
Кәлмәләри бал олар...

Нәнәнин илк нәвәси	37
Күлзарла сәһбәт	38
Сәһәр дәрәрсән	38
Мәһди баба	39

Гајыглар	40
Балача рәссам	40
Лајлалар	41
Арзуламалар	41
Охшама	42
Сел апарды	43
Балалар	43
Рәнкли телевизор	44
Баға бахдым	45
Каманча көйләнәндә	45
Ғыш баба	45
Ким һагг вериб	46
Чыгыртма	46
Гузу гајытмады	46
Мәктәб јолунда	46
Балды, балды	47
Ајнура бах, Ајнура	47
Пәрвин оғлан	48
Сән кимсән	48
Башмагдан шикајәт	49

Бәнәвшә, бәндә дүшә...

Алма ағачы	49
Табашир	49
Бәнәвшә, бәндә дүшә	50
Сәнин һаран ағрыјыр?	50
Бизим команда	51
Гапыда ким дурачаг?	51
Чанлы тәсбег	52
Ај инандым һа!	52
Дәвәдәлләји	53
Бир көк хоруз јемишәм	54
Јыхылмадым һа...	55
Кәзмәк мәни көзләјир	55
Ағачда сәрчә	56
Газларың дәниз	56
Бир күләкли һавада	56
Күллү	57
Бир дилим јемишин нағылы	57
Көк	58
Сәрчә баласы	58
Волејбол	58

Атəшбəчəји	59
Сарыкəјнəк	60
Тулкү	60
Дурна	60
Кəзəллијин кешијиндə	61
Гузəјлəр	62
Чичəкли кəјнəк	63
Далға говур далғаны	63
Кəбəлəк јағышы	64
Јаз думаны	64
Јағыш јағыр	64
Нəкəри	65
Далғалы дəниз	66
Нəр чичəји	66

Рəјчи филологија елмлəri намизəди Заһид Хəлил.

Редактору Мəммəд Намаз.

Рəссамы И. Ситникова.

Бəдии редактору С. Шатикон.

Техники редактору Х. Сафəрова.

Корректору И. Сүлєјманова.

ИБ № 1115

Јығылмаға верилмиш 24.12.82. Чапа имзалапмыш 12.04.83.
ФГ 12556. Кағыз форматы 70×90^{1/32}. Мəтбəə-кағызы № 2.
Јүксəк чап үсүлү. Гар. литературнаја. Шəрти ч/в 2,63.
Рəнкли шəрти ч/в 2,92. Учот нəшр. в. 2,0. Тиражы 5000.
Сифариш № 58. Гижмəти 15 гəп.

Азəрбајҗан ССР Дəвлəт Нəшријјат, Полиграфија вə
Китаб Тичарəти Ишлəri Комитаси.

«Кəпчлик» нəшријјаты, Бакы, Нүсү Нəчмєјев күчəsi, 4.

Јени Китаб мəтбəəsi, Бакы, Ə. Тағызадə күчəsi, 4.

Кичикјашлы мәктәблиләр үчүн

Алиев Рафик Юсиф оглы
РОДНОЙ ОЧАГ
(стихи)

(На азербайджанском языке)
Баку. Гянджлик 1983

5 гәп.

Рафиг. Јусифоғлунун бу
иҗтабына Вәтән тәбиәтинин
өзәлликләринә, гуруб-јара-
ан әмәк адамларына, ушаг-
арын арзу вә дүшүнчәлә-
ринә һәср олунмуш марағлы
иҗә'рләр топланмышдыр.

